

Larab

Rebolusyunaryo nga Panmasa nga
Mantalaan han Sinirangan Bisayas

Oktubre 19, 2019 | Tuig 42 Ihap 12

EDITORIAL

Bug-uson an patriyotismo kontra ha pagyukbo han rehimen Duterte

HA LIBRO HAN kasaysayan, ginpasidunggan hi Gen. Douglas McArthur ha iya pagpatuman ha saad nga "I shall return." (Mabalik ako.) Oktubre 20, 1944 utro nga umabot an mga tropa nga Amerikano ha Palo, Leyte – an syahan nga pitad han imperyalismo nga US ha "pagtalwas" ha Pilipinas tikang ha tulo katuig nga pangongolonya han Japan. Nagin panigamnan ini han ginsesering nga "pagbulig" ngan "pakigsangkay" han Pilipinas ngan US. Kundi gintatahuban la han mga pulong an tinuod nga katuyuanan han US: an agawon an dominasyon ha Pilipinas tikang ha mga Hapones. Natalwas ngani an Pilipinas tikang ha Japan kundi ginpailarum ha kulo han US.

Ha luyo han naglalarab nga patriyotismo ngan pag-ato han katawhan Pilipino, nagpabilin ha US an pamumuno ha

aton nasud. Labaw nga nagkusog komo prinsipal nga imperyalista nga gahum an US. Diri man direkta an pangongolonya hini, mahugot hini nga ginkatinan an ekonomiya, pulitika, militar ngan kultura han Pilipinas. Naglansar ini han usa nga pan-ideolohiya nga opensiba agud ilubong ha limot an aton gin-agian ilarum han mga Amerikano sugad liwat an mapan-ato nga diwa han mga Pilipino. Ha presente, pirit ginbabalikad an kasaysayan agud ipresentar komo patas ngan makisasangkayon an relasyon han Pilipinas ha US.

Ginhinumdom kan-o la an ika-118 katuig nga anibersaryo han pag-aalsa ha Balangiga, Eastern Samar. An armado nga pag-aalsa han 500 nga Pilipino ginngaranan nga pinakadako nga kaperdihan han US ha Pilipinas ngan gintatratar

"Bug-uson...", sundan ha paypay 2

Ahente-militar han 803rd IBde, ginsirutan han BHB

USA NGA AHENTE-militar han 803rd Infantry Brigade-Philippine Army an ginsirutan han Bagong Hukbong Bayan-Northern Samar (Rodante-Urtal Command o RUC) subay ha desisyon han Husgado han Katawhan.

Ginpalusaran han sentensya nga sirot-kamatayon hi "Boy Singkit", lider han *death squad* han 803rd IBde ha 1st District han Northern Samar, hadton Septyembre 27 ha bungto han Catarman dapit alas-6 han aga.

Langon nga parupanmatay hi "Boy Singkit" nga napamatud-an nga responsable ha pagpatay ha damo nga upisyal han barangay nga nasuporta ha lokal nga pakigbisog han mga parag-uma ha iya luggop.

Iginkalipay han masa an balita han makatadungan nga desisyon han Demokratiko nga Guberno han Katawhan kontra ha kontra-rebolusyunaryo nga elemento.

Usa naman nga sundalo an samaran ha madinuagon nga kontra-opensiba han RUC kontra ha mga elemento han 20th Infantry Battalion hini nga Oktubre 8 ha Brgy. Epaw, Las Navas.

Sigon ha mga inisyal nga sumat, nakaalerto na an yunit han RUC adto nga adlaw hin maglarang an mga sundalo nga pabuthan hira. Ha balyuay han butho naigo han mga Pula nga mangaraway an usa nga sundalo ha iya

"Ahente...", sundan ha paypay 3

"Makigbisog...", tikang ha paypay 1

nga "masaker." Komo pagbulos han US, ginmando ni Gen. Jacob Smith nga patayon an ngatanan nga lalaki nga Pilipino nga 10 tipaigbaw an pangidaron. Ginpatay an masobra 50,000 nga Pilipino nga nagpakita nga an US an tinuod nga nagmasaker. Komo simbolo han ira "kadaugan," ginkawat nira han mga sundalo nga Amerikano an tulo nga lingganay ha singbahan han Balangiga.

Gin-eespiho hini an buwa nga pagbulig ngan pakigsangkay han US ha aton nasud. Ngan tungod kay niyutiyo han US an mga nakapwesto ha reaksyunaryo nga gubyrno, pirit nga gintatahuban ngan ginpapahamot an ngaran han US agud mapugngan an padayon nga pag-ato han mga Pilipino. Usa nga pagbinuwa an pag-aro ni Senador Bong Go han supor-ta tikang ha katawhan han Balangiga para ha ginsestering nga pag-ato ni Duterte ha kurapsyon, kriminalidad, ngan ilegal nga droga ha mismo nga paghinumdom han pag-aalsa. Kilalado nga niyutiyo han US an pasista nga hi Duterte. Kawarayan respeto liwat an pagtambong han mga upisyales han pwersa militar han US ha komemorasyon agud magpasidungog tungod kay hira mismo an rason han mangirhat nga gin-agian han bungto. Sugad liwat an pagsaludar ni Go ha kumander han 8th Infantry Division-Philippine Army nga hi Major Gen. Pio Diñoso III nga amo an instrumento han pasismo ha presente. Gin-gagamit liwat nga tahub an pagpapabalik han mga lingganay agud ipakita an maupay nga relasyon han duha nga nasud. Kundi hasta ngada yana waray pa gihapon kilal-on han US an krimen hini ha katawhan han Balangiga ngan ha bug-os nga Samar. Diri sadang an pagpapabalik han mga lingganay labina kay an Pilipinas an ungod nga tag-iya hini.

Labaw nga ginpagrabe an neolokolonyalismo ha Pilipinas han mga naglabay nga mga presidente nga sunud-sunuran ngan niyutiyo ha US. Kada ginpatuman nga balaud para ha benepisyo han US ngan diri han katawhan Pilipino. Gin-gagamit yana han US an Pilipinas agud konsolidahon an estratehiko nga pusisyon hini ha Asya-Pasipiko para ha inter-imperyalista nga gerra ha rehiyon. Masobra 70 katuig na nga gintatago ha tahub han partnership ("burubligay") ngan mga alyansa an mga ginlalansar nga pagpapahiara militar. Padayon nga

naapi an Pilipinas ha mga *joint exercises* sugad han Military Training Activity Sama-Sama ngan Kamandang *war exercises* ilarum han rehimen Duterte. Katuyuanan kuno hini an "kontraterorismo," "humanitarian assistance" (makatawo nga ayuda), ngan "disaster resistance" (kamadig-on kontra ha kalamidad) kundi ha kamatuoran, padayon ini nga pagpapahugot han kapot han US ha aton pwersa komo pangandam ha pagsakob ha mas dagko nga gerra. Nabubuksas liwat an butad nga ikog ni Duterte ha pag-insister nga kinahanglan han Pilipinas han proteksyon tikang ha US agud madepensahan an aton nasyunal nga katalwasan. Tahub la ini ha iya waray-butagtok nga palisiya nga pan-gawas, ura-ura kama-kaarawod nga pagsurender ngan pagtatraydor.

Hinay-hinay liwat nga ginhihilo an hunahuna han mga kabatan-unan nga Pilipino ha gin-iimplementar nga sistema han edukasyon. Maiha na nga nagin isyu an ginlalarang han Commission on Higher Education nga pagtanggall han Filipino ha kolehiyo. Usa ini nga pagtatraydor labina kay ibabalik an Ingles komo prinsipal nga lenggwahe ha pagtutdo. Dako nga panguwat an pagtutdo han 'baybayin' ha aktibidad nga ginlansar han gubyrno kaparte han anibersaryo han Leyte Gulf Landing hini nga tuig. An iskema nga K-12 ha mga eskolahang ginuhurma an hunahuna han mga estudyante nga Pilipino nga antuson na la an pagin trabahador ha langyaw nga labnasan kabalyo han himubo nga suhol ngan matalumpiguson nga kundisyon ha trabaho. Samtang ginba-

baligya han rehimen Duterte an nasyunal nga paglulugaring han Pilipinas, ginhihimulag naman niya an kaabtan-unan ha aton nasyunal nga identidad. Pamaagi ini agud tapuson an nasyunalismo han kada molupyo nga naruruyag nga matalwas ha pagpakuri ngan kamatiyupion han rehimen US-Duterte.

Ha panalinguha ni Duterte nga baguhon an kasaysayan agud padayon nga magin alipures han imperyalismo nga US, dako nga ayat an gintutuin ha kada Pilipino, labina ha bag-o nga he-nerasyon han mga kataban-unan. Ayat ha ira nga balikan an kasaysayan ngan adman an gamot han mga batakan nga problema han nasud. Adman an mga patriyotiko nga ginsurat han mga bantugan nga nasyunalista sugad kanda Claro M. Recto, Renato Constantino ngan Jose Maria Sison. Ayat ha ira nga atuhan an mga makalangyawanon nga palisiya ha edukasyon sugad han K-12 ngan pagtanggall han Filipino ha kolehiyo, nga naglalarang nga parungon an paghigugma ha nasud ngan diwa han pagserbe ha katawhan. Kinahanglan nira ibuksas an gatos-katuig nga pagigin neolokolonyal nga amo han imperyalismo nga US ha Pilipinas, ngan an konsabuhay hini ha mga lokal nga komprador burges ngan dagko nga agaron maytuna agud padayon nga tiyupion an katawhan.

Kinahanglan hugot nga ig-insister han katawhan an soberaniya han nasud ngan ipasulong an palisiya han pagundong han nasyunal nga interes, ngan diri an kanan mga imperyalista nga nasud. Kinahanglan ig-undong an kalibrihan ha ekonomiya pinaagi han pagpasulong han tinuod nga reporma ha tuna ngan nasyunal nga industriyalisasyon. Makakab-ot la an tinuod nga katalwasan kun mayda kapas nga tumindog hin naglulugaring an ekonomiya, ngan matutukod la ini kun mayda usa nga gubyrno nga tinuod nga demokratiko ngan mayda kapas nga magdesisyon subay ha interes han katawhan Pilipino.

Sanglit kinahanglan magkaurusa han ngatanan nga sektor para ha nasyunal-demokratiko nga pakigbisog agud makab-ot an tinuod nga katalwasan. Kinahanglan bug-os kusog nga makigbisog an ngatanan nga patriyotiko nga pwersa agud patalsikon hi Duterte – an prinsipal nga niyutiyo han imperyalismo nga US.

BALITA

Militarisasyon ngan pangabuso ha Las Navas, natikagrabe

KADUNGAN HAN NATIKAGRABE nga operasyon militar, ginpakusog liwat an presensya ngan pangabuso han mga elemento han 20th IB ha mga sibilyan nga komunidad ha Las Navas, Northern Samar tikang han una nga semana han Oktubre.

Kahaman sikmiton han tulo kakolum han 20th IB an usa nga organisador ngan duha nga parag-uma nga gin-ngaranan nga "Las Navas 3," nansikmit ngan nangastigo an mga sundalo han mga taga-Brgy. Epaw samtang ira naman ginpalayas ha grabe nga kahadlok an mga residente han Brgy. Sag-od han nasering nga bungto.

Aga han Oktubre 9 ginbungkol ha ulo gamit an butt han pusil hi Bernardo Tuca, Sr., usa nga parag-uma tikang ha Brgy. Epaw, tungod kay diri hini matudlok an lokasyon han mga ginlalanat han militar nga yunit han BHB nga ira naka-engkwentro han nakalabay nga adlaw. Upod an igkasi hini nga parag-uma nga hi Allan Orsolino han igkahitapo nira an mga sundalo samtang ginbibiling nira an

ira baboy nga nakabuhi ha giutan han Brgy. San Isidro ngan ira baryo.

Gin-interogar, ginpaharubas, ginkuhaan han litrato ngan ginhigtan hira Tuca ngan Orsolino. Samtang dara an habersak han mga sundalo magkulop hira nga ginpaupod agud bilngon an mga Pula nga mangaraway. Samtang, ginpipinamiling na liwat hira han ira taghimaryo nga nababaraka nga bangin katin na hira han militar.

Pagkaabot ha baryo han mga sundalo ngan parag-uma, maisugon nga gininsister han kapitan han ira barangay upod an ira mga kauropdan ngan taghimaryo nga buhion hira Tuca ngan Orsolino. Ha kahadlok nga mabuksas an ira kamadarahug, ginbuhian nira an ira mga dakop.

Sigon mismo han mga nakakita, ha grabe nga pangastigo kan Tuca haros diri na ini makagayakan o makakilala han iya ginkakahimutangan. An iya mga taghimaryo na la an nagdara ha iya ha ospital agud makagapatambal.

Samtang, haros waray bilin nga residente ha Brgy. Sag-od kahaman mag-ebakwet an porlomenos 200 katawo pira kaadlaw kahaman an engkwentro han BHB kontra ha 20th IB ngan 81st DRC hadton Oktubre 12.

Ginbayaan han mga parag-uma an ira gin-aani ha hadlok nga mayda mahikatapo nga sundalo ngadto ha uma. Gintarhug han militar an mga residente nga kun diri hira magikan, hihimuon nira nga "Marawi" an barangay. Sugad hini an ira panarhug nga bobombahon, iistrapingon ngan pupulbuson nira an komunidad. ■

"Ahente...", "tikang ha paypay 1

gutok. Talwas liwat hira nga nakatras hin waray nahiagum nga kaswalti.

Nagsumat liwat an masa nga han umatras an mga sundalo ha nasering nga baryo, ginpirit nira an mga residente nga buligon an ira samaran. Kabaliskaran ini ha una nga sumat han 20th IB nga waray hira kaswalti ha nasering nga agway.

Samtang, waray hunong an pagbinuwa han 8th Infantry Division nga tulo kuno nga Pula nga mangaraway an napatay ha engkwentro han RUC ngan ginkumbinar nga pwersa han 20th IB ngan 81st Division Reconnaissance Company hadton Oktubre 12 ha Brgy. Sag-od, Las Navas.

Ha nasering nga agway, maungod nga naghalad han kinabuhi an anak han katawhan nga hi Roger "Ka Uno" Pajenado Cocoya, samtang samaran la an an duha nga gin-aalegar han militar nga napatay nga Pula nga mangaraway. Talwas na yana ha peligro an mga samaran upod han ira yunit. ■

2 nga sibilyan, bag-o nga biktima han EJK ha EV

DUHA NGA SIBILYAN ha Leyte an bag-o nga biktima han *extrajudicial killing* (EJK) o ekstrahudisyal nga panmatay ilarum han rehimen Duterte.

Ginpusil han mga waray makilal-i nga *riding in tandem* hi Maureen Japzon, tagapagtukod han National Union of Journalists of the Philippines ngan hadto anay Bulatlat *contributor* dapit alas-12:30 han kulop hadton Oktubre 15 hirani ha upisina han COMELEC ha Brgy. McArthur, Leyte kun diin nagtatrabaho an biktima. Pito kabeses ginpusil an 42 anyos nga biktima samtang sakay han motorsiklo.

Kilalado nga lider-aktibista han League of Filipino Students hi Japzon hadton ada pa hiya ha kolehiyo. Nagin miyembro liwat hiya han konseho han mga estudyante ha University of the Philippines Tacloban College. Kaupod han masa hi Japzon ha pagpapatalsik kan Joseph Estrada. Umato liwat hiya hadton panahon nga grabe an pamamasista ha Eastern Visayas han berdugo nga hi Maj. Gen. Jovito Palparan. Tikang hadto, hugot na nga ginbabantayan han militar hi Japzon.

Ha pareho nga adlaw, ginpatay liwat an usa nga sibilyan dapit alas-4 han kulop han Libungao, Kananga, Leyte. Ginkilala an biktima nga hi Renee Superior, usa nga konsehal ha ira baryo.

Hugot nga ginkukundenar han Katungod Sinirangan Bisayas (Katungod-SB) an nagtikagrabe nga atake han rehimen Duterte ha rehiyon. Sigon ha Katungod-SB, maabot 31 na an biktima han EJK ha EV hin igpatuman an Memorandum Order 32 han nakalabay nga tuig kun diin pito an upisyal han barangay ngan munisipyo nga aktibo nga nasuporta ha panawagan han mga parag-uma.

Sigon ha grupo, antes an deklarasyon han MO 32, grabe na an pananarhug ngan *Red-tagging* han militar ha mga progresibo nga grupo sugad han LFS, Karapatan ngan Bayan.

Gin-aaghat hini an ngatanan nga tagdependa han tawhanon nga katungod ngan an katawhan nga magin mabinantayon ngan padayon nga ibuksas an mga panmatay ngan iba pa nga pangabuso han rehimen Duterte. ■

Mga biktima han Yolanda kontra ha demolisyon

MAUNGOD NGA GIN-AATUHAN han mga kablas ha syudad han Tacloban nga biktima han bagyo nga Yolanda an ginlalarang nga iligal nga demolisyon han ira kabablayan.

Nagtindog han barikada an mga residente ngan tagsuporta han Brgy. 2 Jones Extension ilarum han Yolanda Survivors Community Association Inc., (YSCAI) hadton Oktubre 18 agud pugngan an plano han lokal nga gubyrno nga iligal nga sakbon ngan panwakayon an porlomenos 30 nga balay. Antes hini, pira nga higamit han City Engineering Office para ha demolisyon an kinita ha palibot han UP Tacloban nga kasapit han nase-ring nga komunidad.

Una na nga nagpadara han pahimatngon han demolisyon an lokal nga gubyrno han Tacloban ha mga residente. Basar kuno ini ha usa nga *memorandum* han Department of Interior and Local Government (DILG) nga nagmamando nga tanggalon an mga pribado nga istruktura nga nakakaulang ha mga kalsada ngan *sidewalk*. Kundi ginkukwestiyon ini han mga residente tungod kay waray man ha kalsada o ha *sidewalk* an ira mga balay.

Sigon pa kan Norma Dicot, tagapangulo han YSCAI, waray katungod an lokal nga gubyrno han Tacloban nga magdumara han demolisyon tungod kay diri man nakatitulo an tuna ha ira kundi ha gubyrno han prubinsya han Leyte. Ginkumpirma ini han usa nga representante han Provincial Government of Leyte nga nakig-es-

torya ha mga residente han Brgy. 2 hadton Oktubre 11.

Iligal, waray ha proseso ngan diri makatawo an plano nga demolisyon. Luyo hini, pira kabeses nira nga ginkadto an upisina ni Mayor Alfred Romualdez agud makigsarabot, kundi tubtub yana waray la gihapon hiya umatubang ha ira.

Ginkakabarak-an han mga residente nga gamiton han gubyrno han Tacloban an palisiya han DILG agud tagan rason an mga plano nga demolisyon ha syudad sugad han Brgy. 37 *reclamation area*, Paseo, Anibong, ngan Rawis.

Hadton Marso, iligal nga ginpanruba an maabot ha 30 nga kabablayan ha Brgy. 6A Sto. Nino Extension, Jones Extension, Kassel ngan Anibong, komo kaparte han plano nga "pag-aayad" han syudad tungod ha panlasurbo han

bagyo nga Yolanda hadton 2013. Kalakip hini nga plano an polisiya han No Dwelling Zone, an Tide Embankment Project ha kahilab-an han Leyte, ngan relokasyon han 40% han populasyon han Tacloban ngadto ha norte nga parte han syudad.

Kundi sigon ha grupo nga People Surge, gintatahuban han "rehabilitasyon" an tinuod nga katuyuanan han gubyrno han Tacloban nga palayason an mga residente agud tagan dalan an pagsakob han mga kapitalista nga mamruruhan ngan kompaniya ha konstraksyon.

Ginsuportahan naman an barikada han YSCAI han mga estudyante tikang ha UP Tacloban. Kalakip an unibersidad ha ginpipirit nga paiwason para ha "rehabilitasyon" han syudad. Kabulig han mga kablas ha syudad an mga estudyante ha pag-insister han ira katungod ha disente nga pabalay ngan pakabuhi, labina komo mga biktima han kalamidad ngan pagpapasibaya han gubyrno. ■

US-RP-Japan Kamandag war exercises, ginkundenar han PKP

Ginkundenar han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) an 10 kaadlaw nga Kamandag war exercises (pagpapahira para ha gerra) nga ginlansar hadton Oktubre 9-18 nga ginpangunahan han pwersa han militar han US ha pakigburubligay ha AFP ngan Japan Self Defense Force ha Ternate, Cavite.

Ha pahayag nga ginpagawas han Partido hadton Oktubre 12, ginhihimo nga tahub an mga pagpapahira militar komo "kontraterorismo," "humanitarian assistance" ngan "disaster resistance." Ha kamatuoran, ginpapakusog la hini an presensya han militar han US ngan an pagkatin hini ha nasud ilarum han Operation Pacific Eagle-Philippines.

Pangandam liwat an Kamandag war exercises ngan iba pa nga joint exercises komo pag-atubang ha natikagrabeng ribalan ha poder han China ngan US. Naglalansar na an US ngan AFP han magkalain-lain nga pagpapahira militar tikang pa hadton 2017 agud maseguro an ira pagdodominar ha karukayaknon militar ngan depensahan an ira interes ha Pilipinas.

Sigon ha PKP, hinay-hinay nga nakakabot han US an ginsesering nga

"inter-operability" ha AFP nga nagtutumuyo nga pagiuson an militar nga pwersa han nasud basar ha ira plano. Direkta liwat hini nga ginkokontrol an pagpalit han mga higamit militar han AFP agud magserbe nga tambakan han mga sobra nga higamit militar han US.

Ginapakita han war exercises ngan nagpapadayon nga katangkuran han AFP ha US nga nagpapadayon an dominasyon ha Pilipinas han imperyalista nga nasud, luyo han bag-o la nga mga pagbisita ni Duterte ha Russia ngan China. Tungod ha AFP, PNP ngan mga maka-US nga upisyales, akos gud han US nga kontrolon hi Duterte para pumabor ha ira pan-ekonomiya ngan geopolitikal nga interes.

Gin-aaghat han Partido an katawhan han Pilipino nga isalikway an ideya nga kinahanglan han ayuda militar tikang ha US agud depensahan an iya soberaniya. Dugang pa, pinaagi la han independyente nga pulitikal, diplomatiko ngan militar nga aksyon han nagkakaurusa nga Pilipino magdadaug an pakig-away agud bawion an kontrol ha pangisdaan ngan rekursu han nasud nga pirit nga ginagaw han China. ■

Larab

Rebolusyunaryo nga Panmasa nga Mantalaan han Sinirangan Bisayas

Oktubre 19, 2019 | Tuig 42 Ihap 12

ndf.easternvisayas

@ndfevisayas

ndfevis@gmail.com

evsirang.blogspot.com

I-download an PDF:

tinyurl.com/NDFEVMediaOfficePubs